

De Waarheid na de bevrijding in verscheidene plaatsen vervaardigd zou worden bij bestaande krantendrukkerijen, in Amsterdam bij die van *Het Algemeen Handelsblad*. Dat werd als een noodoplossing gezien: de partijleiding wenste onafhankelijk te zijn (gelijk eveneens in hoofdstuk 6 al vermeld, weigerde zij ten behoeve van *De Waarheid* gelden van het Nationaal Steunfonds te aanvaarden) en richtte dus een fonds op, het Jan Postma-fonds, om gelden voor een eigen krantendrukkerij in te zamelen; ook kocht zij in de hongerwinter een handelsdrukkerij.

In de visie van het partijbestuur was het van veel belang dat er nauwe banden waren ontstaan met twee andere, in Amsterdam verschijnende, illegale bladen: *De Vrije Kunstenaar* en *De Vrije Katheder* – beide bladen (van welke de oorspronkelijk louter voor studenten bedoelde *Vrije Katheder* een meer algemeen karakter had aangenomen) werden geredigeerd door personen die communist waren dan wel in meerdere of mindere mate met het communisme sympathiseerden.

Dan was er de vakbeweging. In zijn bijdrage in *Om Neêrlands toekomst* had Postma bepleit dat de communisten de oprichting van één vakbeweging zouden gaan nastreven. Wagenaar vertelde ons in '58 dat hij en Reuter daar tegenstander van waren geweest; zij beiden hadden gemeend dat communisten meer zouden kunnen bereiken als zij na de bevrijding zouden trachten, zich van de grootste vakcentrale: het NVV, meester te maken, maar dat denkbeeld was door Brandenburg, Baruch, Gillieron, Koejemans en Puister verworpen.¹ Inderdaad, het partijbestuur zette een stevige actie op touw om aanhangers te winnen voor het denkbeeld dat er na de bevrijding slechts één vakbeweging, de Eenheidsvakbeweging, zou zijn.² De voorbereidingen daarvan werden aan drie communisten: Bertus Brandsen, Dries Kieburg en Berend Blokzijl, toevertrouwd. Zij begonnen in oktober '44 een illegale vakbondskrant uit te geven, *Werkend Nederland*, richtten, toen het denkbeeld bleek aan te slaan en er tal van plaatselijke EVB-comité's ontstonden (wij herinneren er aan dat er ook in het bevrijde Zuiden aanvankelijk veel steun was voor de daar opgerichte Eenheidsvakbeweging), een Voorlopig Landelijk EVB-comité op en kwamen in maart '45 met een 'Beginselverklaring' naar voren waaraan een uitgebreid 'Program van Aktie' was toegevoegd.³ 'Zou het zo zijn', zo heette het in de Beginselverklaring,

¹ G. Wagenaar, 16 mei 1958. ² Ook *Het Parool*, tegenstander van de 'verzuiling', was er voorstander van dat er na de bevrijding slechts één vakbeweging zou komen, 'eenheid', zo schreef het blad in november '44, 'is een dringende noodzakelijkheid.' (*Het Parool*, 72 (7 nov. 1944), p. 4). ³ Exemplaar in RvO, Collectie brochures, 152.